

Coördinatieplan

Natuurbrandbestrijding

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Versie	:	4.0, d.d. 14 oktober 2014
Vastgesteld	:	17 november 2014 (Veiligheidsdirectie)
Inwerking per	:	1 maart 2015
Toetsen op herziening	:	oktober 2018
Opdrachtgever	:	Veiligheidsdirectie Brabant-Noord
Projectleider	:	Ruud Huveneers (Veiligheidsbureau)
Projectgroep	:	Bob Heijl (Brandweer, PRN) Paul de Kort (Brandweer, Risicobeheersing) Peter Elberse (Politie) Willeke Tengnagel (GHOR) Peter van Venrooij (Gemeente Oss) Toon Loonen (natuurmonumenten) Gert van Duuren (staatsbosbeheer)

©2014, Veiligheidsregio Brabant-Noord. Auteursrecht voorbehouden. Bronvermelding verplicht.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
1.1	Doel coördinatieplan	3
1.2	Afbakening	3
1.3	Leeswijzer	3
2	BESCHRIJVING (ACTIVITEITEN IN) NATUURGEBIEDEN	5
3	TAKEN EN BEVOEGDHEDEN	6
3.1	Natuurbeheerders	6
3.2	Defensie	6
4	GENERIEKE OPERATIONELE INFORMATIE	8
4.1	Kaartmateriaal en relevante gegevens	8
4.2	Kleurcodering natuurbrandgevaar	8
4.3	Alarmering	8
4.4	Toegankelijkheid	9
4.5	Crisiscommunicatie	9
5	MAATGEVENDE SCENARIO'S	9
5.1	Uitgangspunten maatgevende scenario's	10
5.2	Weging van aanwezige risico's	10
5.3	Maatgevende scenario's	12
6	INCIDENTBESTRIJDING	13
6.1	Veiligheidsmaatregelen	13
6.2	Inzettactiek brandweer	13
6.3	Slagkracht hulpverlening	13
7	BOB-KAARTEN (BEELD, OORDEEL, BESLUITVORMING)	14
7.1	Doelstelling BOB-kaart	14
8	BIJLAGEN	15

---

1 Inleiding

1.1 Doel coördinatieplan

Volgens de Wet Veiligheidsregio's dienen veiligheidsregio zich voor te bereiden op risico's uit het risicoprofiel van deze regio en neemt de veiligheidsregio de coördinatie hiervan op zich.

Door voorbereid te zijn op dergelijke risico's kan sneller en beter opgetreden worden, zodat de gevolgen ook beter beheersbaar zijn. Bovendien worden taken en verantwoordelijkheden van te voren vastgelegd zodat daar geen misverstand over kan bestaan in de hectische fase.

Het doel van het Coördinatieplan Natuurbrandbestrijding¹ is het voorbereiden van een gecoördineerde incidentbestrijding volgens beschreven (maatgevende) incidentbestrijdingsscenario's² op en rond de natuurgebieden waar deze kunnen plaatsvinden en het vastleggen van taken en verantwoordelijkheden van betrokken sleutelfunctionarissen, voor zover deze niet vastliggen in het Regionaal Crisisplan.

Voorliggend plan is een werkdocument voor de parate diensten en betrokken partners en operationeel van aard.

1.2 Afbakening

Het Coördinatieplan Natuurbrandbestrijding richt zich op een brand in een natuurgebied van grote omvang. Deze natuurgebieden zijn op provincieschaal aangewezen en inzichtelijk gemaakt in bijlage III. Criteria hierbij zijn de grote vuurbelasting, snelle branduitbreiding en beperkte mogelijkheid tot ingrijpen, bijvoorbeeld door beperkte toegankelijkheid of beperkte bluswatercapaciteit in de omgeving.

Voor branden in andere bebouwing en natuur wordt in de geest van dit plan opgetreden. De grootte van een mogelijke escalatie is echter veel kleiner gezien voorgenoemde criteria.

1.2.1 Relatie met andere plannen

De multidisciplinaire operationele samenwerking tussen de reguliere hulpverleningspartners, met bijbehorende overlegstructuur tijdens crisissituaties, staat beschreven in het Regionaal Crisisplan. Het coördinatieplan sluit aan op het draaiboek natuurbrandbestrijding van de brandweer (zie bijlage II), de Risico Indexkaarten Natuurbranden (RIN), het bronnenboek van de Landelijke Vakgroep Natuurbranden, afspraken tussen de veiligheidsregio's van de provincie Noord-Brabant en bijbehorende natuurbeheerders (Taskforce Natuurbrandbestrijding), het Risicoprofiel VR BN en het Crisisplan VR BN.

1.3 Leeswijzer

Voorliggend Coördinatieplan Natuurbrandbestrijding geeft de voorbereiding weer op een gecoördineerde incidentbestrijding volgens beschreven incidentbestrijdingsscenario's.

Hiertoe wordt eerst een globale beschrijving gegeven van de natuurgebieden met bijbehorende activiteiten (hoofdstuk 2) en de taken en verantwoordelijkheden van de partners, die bij dergelijk specifieke incidenten een rol spelen bij de incidentbestrijding (hoofdstuk 3).

Hoofdstuk 4 geeft generieke operationele informatie; kennis die van belang is bij incidenten in de betreffende natuurgebieden.

---

¹ Een coördinatieplan is een afgeleide van een rampbestrijdingsplan, gezien dezelfde doelstelling en reikwijdte. Aan een coördinatieplan worden geen wettelijke eisen gesteld, aan een rampbestrijdingsplan wel (wvr art. 6.1)

² Incidentbestrijdingsscenario's richten zich op grote effecten binnen en buiten het natuurgebied en bevatten dus niet alle denkbare incidenten.

Hoofdstuk 5 beschrijft de risico's, die specifiek gelden voor natuurgebieden. Deze risico's zijn gewogen en indien van toepassing zijn hiervan maatscenario's beschreven. De beschreven risico's en scenario's hebben betrekking op alle gedefinieerde natuurgebieden, tenzij anders aangegeven. Hoofdstuk 6 gaat in op specifieke aspecten bij de incidentbestrijding, zoals de slagkracht van defensie.

Hoofdstuk 7 legt de BOB-kaart uit, een hulpmiddel bij de besluitvorming in crisissituaties.

---

2 Beschrijving (activiteiten in) natuurgebieden

De natuurgebieden bestaan grotendeels uit een afwisseling van droge zandverstuivingen, naaldbos, loofbos, heide, weilanden en moerasruigtes. Door de gebieden lopen diverse infrastructurale netten zoals (drink)water, hoge druk gastransportleiding, verbindingswegen en spoorwegen.

De gebieden kenmerken zich door een sterk recreatief karakter. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen dagrecreatie (fietsen, wandelen, paardrijden, etc.) en verblijfsrecreatie met diverse campings, restaurants, recreatiewoningen. Tevens zijn er enkel (zorg)instellingen in het gebied waar verminderd redzamen verblijven.

De natuurgebieden zijn open bij daglicht, na zonsondergang zijn ze gesloten. Incidenteel wordt er door de natuurbeheerder toestemming gegeven aan georganiseerde groepen, bijvoorbeeld een school, om na zonsondergang activiteiten te organiseren op een vooraf afgesproken plek. De natuurbeheerder is in dat geval op de hoogte van het tijdstip, precieze locatie en aantal personen. In de natuurgebieden geldt een rook en vuur verbod.

In de Veiligheidsregio Brabant-Noord zijn de volgende gebieden aangewezen als natuurgebieden (zie ook de kaart in bijlage III):

- Loonsche en Drunense duinen (beheerders: Natuurmonumenten en Brabants Landschap)
- Kampina (beheerder: Natuurmonumenten)
- Zone Stippelberg (Natuurmonumenten) en Boswachterij St. Anthonis (Staatsbosbeheer)
- De Maashorst en Reekse heide (beheerder: Staatsbosbeheer)
- Overloonse duinen (Boxmeer, beheerder: gemeente Boxmeer)
- Vughtse landgoederen (particulier beheerder)
- Molenheide (Mill, beheerder: Natuurmonumenten)

---

3 Taken en bevoegdheden

De organisatie, verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van betrokken operationele diensten (inclusief de gemeente) in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, zijn vastgelegd in het Regionaal Crisisplan (volgens artikel 16, eerste lid, van de wet Veiligheidsregio's).

Naast deze vaste partners kunnen er vertegenwoordigers van de natuurbeheerders en aanwezige kwetsbare objecten worden toegevoegd aan de crisisoverleggen in het geval van een incident binnen de reikwijdte van dit plan. De dienstdoende leider CoPI, operationeel leider en voorzitter van het (regionaal) beleidsteam zijn bevoegd personen aan het betreffende crisisteam toe te voegen (zie Regionaal Crisisplan).

3.1 Natuurbeheerders

In de voorbereiding zijn er afspraken gemaakt over hoe om te gaan met belangen van natuurbeheerders³. Dit om te voorkomen dat discussie hierover tijdens een crisissituatie moet plaats vinden. Zo is er per natuurgebied in beeld gebracht welke natuur langzaam hersteld en een hoge ecologische waarde heeft, zoals bepaalde beschermde delen binnen de Natura 2000.⁴ In de voorbereiding zijn er in dat geval afspraken gemaakt over de toegankelijkheid van deze gebieden, zodat ze ook beschermd kunnen worden. Tijdens een natuurbrand kan deze informatie meegenomen worden in de besluitvorming over het al dan niet laten uitbranden van een deel van de natuur. Met deze voorbereiding is het het meest effectief en efficiënt om de natuurbeheerder te koppelen aan de officier van dienst van de brandweer (OvD-B). Dan kan ter plaatse ook het beste advies worden gegeven over bereikbaarheid, toegankelijkheid, berijdbaarheid, branduitbreiding en dergelijke. De natuurbeheerder maakt dus geen deel uit van het CoPI, maar is hier via de brandweer aan gekoppeld. Indien de leider CoPI het wenselijk vindt dat de natuurbeheerder toch aansluit bij het overleg, dan kan deze worden uitgenodigd.

De taken van de natuurbeheerder:

- Adviseert m.b.t. de voortplantingssnelheid, branduitbreiding, toegankelijkheid en berijdbaarheid van wegen en natuur van het betreffende gebied.
- Adviseert met betrekking tot schadebeperking aan de natuur.

3.2 Defensie

3.2.1 Hulpverlening door defensie

Defensie personeel en materieel dat wordt ingezet bij een natuurbrand wordt via een liaison gekoppeld aan de brandweer binnen een brandweerpeloton of brandweercompagnie. Het aanvragen van ondersteuning door defensie loopt via de OVR (Officier Veiligheidsregio) van defensie. De hulp vragende partij, meestal de brandweer, legt de taak voor defensie voor aan de OVR. Deze bekijkt welke defensiecapaciteit voor deze taak nodig is en of aan het verzoek voldaan kan worden, conform de Verbeterd Civiel Militaire Samenwerking (VCMS). De Fire Bucket is rechtstreeks door de brandweer aan te vragen.

3.2.2 Defensie als vertegenwoordiger

De OVR (of een door de OVR aangewezen liaison) dient ook als adviseur voor de brandweerfunctionaris in het CoPI (pelotons- of compagniescommandant) ter plaatse. Deze functionaris maakt geen deel uit van het CoPI, tenzij uitgenodigd door de leider CoPI. Indien nodig neemt OVR plaats in het ROT.

---

³ Brabants Landschap heeft niet deelgenomen aan het tot stand komen van dit coördinatieplan. Met deze partij zijn dus geen afspraken tot stand gekomen.

⁴ De RIN is hiervoor als basis gebruikt.

De taken van de OVR bij natuurbrandbestrijding:

- Dient als aanspreekpunt voor de brandweer voor (het adviseren en afwegen van) de inzet van personeel en materieel van de defensie.
- Beoordeelt het verzoek van de hulpdiensten.
- Vraagt defensiecapaciteit aan en zorgt voor een liaison van defensie voor de koppeling van defensiepersoneel aan de brandweer (via de OvD-B of compagniescommandant)..

4 Generieke operationele informatie

De focus van dit hoofdstuk ligt op de informatie die tijdens een incident van belang is. Veel van deze informatie wordt geborgd in en zichtbaar gemaakt met het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS). Voorbeelden hiervan zijn omgevingskaarten, plattegronden, bluswatervoorzieningen ter beheersing en bestrijding van een incident.

4.1 Kaartmateriaal en relevante gegevens

Kaartmateriaal is digitaal via LCMS voorhanden, hier wordt het ook actueel gehouden. Gegevens over aanwezige beplanting, bereikbaarheid, toegankelijkheid en inschatting van aantallen bezoekers e.d. kunnen worden gegeven door de natuurbeheerder. De (operationele) diensten zijn zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van de actuele (geografische) informatie. Het brandweerdeel draaiboek (bijlage IV) geeft meer inhoudelijke informatie over natuurbrandbestrijding.

4.2 Kleurcodering natuurbrandgevaar

De alarmering voor een natuurbrand is gekoppeld aan de mate van natuurbrandgevaar. De mate van natuurbrandgevaar wordt landelijk weergegeven in de vorm van de natuurbrandthermometer.

De natuurbrandthermometer geeft door middel van een kleur een indicatie van het natuurbrandgevaar, zodat communicatie en inzet van de brandweer hierop afgestemd kunnen worden. De bepaling en afkondiging van een kleurcode wordt gedaan vanuit het Veiligheidsbureau van de regio Brabant-Noord in overleg met Staatsbosbeheer.

Aan de hand van deze kleurcodering worden een per kleur vooraf voorbereide communicatieboodschap naar gemeenten gezonden. Vanaf code geel wordt initieel meer brandweerpotentieel gealarmeerd, zodat een beginnende brand, ondanks droge omstandigheden eerder onder controle is.

4.3 Alarmering

Met betrekking tot de alarmering van de reguliere hulpverleningsdiensten en de sleutelfunctionarissen voor het crisisoverleg wordt verwezen naar het Regionaal Crisisplan, zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio.

De natuurbeheerder wordt via het Gemeenschappelijk Meldcentrum (GMC) per pager gealarmeerd. Deze meldt zich vervolgens ter plaatse bij de Officier van dienst brandweer (OvD-B).

De OVR van defensie wordt per pager gealarmeerd door de meldkamer op verzoek van de brandweer.

Bij de alarmering wordt uitgegaan van voorbereide scenario's. Een goede herkenning van het scenario en het bepalen van de exacte locatie zijn dus essentieel. Om snel tot een juiste keuze te komen zijn uitvraagprotocollen ontwikkeld en geïmplementeerd. De centralist kiest op basis van de antwoorden op het uitvraagprotocol het scenario dat het meest van toepassing is op het daadwerkelijke incident en alarmeert overeenkomstig.

4.4 Toegankelijkheid

De hulpverleningsdiensten hebben toegang tot de poorten van de natuurgebieden via het sleutelplan opgesteld door de natuurbeheerders⁵.

De berijdbare wegen en paden en toegangen zijn herkenbaar gemaakt op het kaartmateriaal (papieren versies en digitaal via LCMS).

4.5 Crisiscommunicatie

In het Regionaal Crisisplan ligt de wijze vast waarop de crisiscommunicatie over en tijdens een (dreigende) ramp geregeld wordt. Deze communicatie vindt plaats onder eindverantwoordelijkheid van de burgemeester of de voorzitter van de veiligheidsregio.

---

⁵ *Nog niet alle natuurbeheerders hebben een sleutelplan. Op het moment van schrijven heeft alleen Staatsbosbeheer een sleutelplan voor het natuurgebied de Maashorst voor handen.*

---

5 Maatgevende scenario's

Hoofdstuk 5 beschrijft de veiligheidsrisico's, die specifiek gelden bij branden in natuurgebieden. Deze risico's zijn gewogen en indien van toepassing zijn hiervan maatgevende scenario's beschreven. Een maatgevend scenario is een zo ernstig mogelijk verloop van een incident, dat qua type, grootte en kans van optreden voldoende realiteitswaarde heeft voor de hulpdiensten om zich op voor te bereiden. Dit biedt een manier om te communiceren over en een (gezamenlijk) beeld te krijgen van toekomstige onzekerheden en factoren die van invloed zijn op beslissingen. Daarnaast worden de gevolgen van een incident beïnvloed door de omstandigheden waarbinnen deze zich voordoet. Het rampbestrijdingsplan richt zich alleen op een aantal voorzienbare risico's en de hierop gerichte onmiddellijke alarmering. Dit laat onverlet dat er sprake kan zijn van opschaling, indien de vereiste initieel gealarmeerde capaciteit onvoldoende is. Dit bijstellen van de opschaling wordt gedaan door de meldkamer of de hoogst leidinggevende ter plaatse volgens de reguliere procedures.

5.1 Uitgangspunten maatgevende scenario's

Maatgevende scenario's helpen de verschillende diensten om het werkelijke scenario sneller te herkennen en om sneller tot een gezamenlijk beeld te komen van het optredend incident. Daarnaast wordt het inzicht in elkaars slagkracht, zwaartepunten en knelpunten vergroot en kan sneller worden overgegaan naar de juiste besluit met bijbehorende acties.

Voor het beschrijven van de maatgevende scenario's zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

- Een maatgevend scenario vereist een gecoördineerde inzet.
- De inzet van middelen en de commandostructuur zijn afgestemd met de in het plan opgenomen uitgewerkte scenario's.
- Elke operationele eenheid, c.q. elke organisatie is verantwoordelijk voor de omvang en de kwaliteit van het beschikbaar te stellen personeel om het betreffende scenario te bestrijden.
- Alleen die informatie is opgenomen die een afwijking dan wel een aanvulling op het Regionaal Crisisplan betekent.
- De opkomsttijden zijn gerelateerd aan de wettelijk verplichte opkomsttijden overeenkomstig het Besluit Veiligheidsregio's.

5.2 Weging van aanwezige risico's

Vanuit de ambtelijke taskforce natuurbranden zijn relevante risicovolle natuurgebieden aangewezen, waarin een grote verwevenheid van functies (natuur, recreatie, vitale infrastructuur etc.) samen gaat met zeer brandbare begroeiing, slechte mate van bereikbaarheid of afwezigheid van bluswater.

Deze risicovolle natuurgebieden in de Veiligheidsregio Brabant-Noord zijn:⁶

- Loonsche en Drunense duinen (beheerders: Natuurmonumenten en Brabants Landschap)
- Kampina (beheerder: Natuurmonumenten)
- Zone Stippelberg (Natuurmonumenten) en Boswachterij St. Anthonis (Staatsbosbeheer)
- De Maashorst en Reekse heide (beheerder: Staatsbosbeheer)
- Overloonse duinen (Boxmeer, beheerder: gemeente Boxmeer)
- Vughtse landgoederen (particulier beheerder)
- Molenheide (Mill, beheerder: Natuurmonumenten)

De aangewezen natuurgebieden zijn gegroepeerd op kenmerken als gebruik van en activiteiten binnen deze natuurgebieden (zie ook bijlage III)

---

⁶ Tussen haakjes worden de beheerders voor de grootste delen natuurgebied genoemd. De gemeente is vaak ook een van de beheerders.

5.2.1 Risico op afbranden van een natuurgebied met hoge ecologische of recreatiewaarde

Gebied A

Kenmerken:

- Geen (tijdelijke) bewoning of festiviteiten.
- Recreatief gebruik voor wandelen en fietsen.
- Openstelling: (tussen zonsopgang en zonsondergang? In zomer en winter)
- Toegankelijkheid in en door het gebied: gering
- Infrastructuur: mogelijk autosnelweg of spoor naast of door natuurgebied
- Bluswatervoorziening: gering of op grote afstand (>1 km)
- Natuur: relatief veel naaldbos
- Vuurbelasting: groot tot zeer groot (kwadrantenmodel: defensief +niet toegankelijk)

Dit risico vindt voornamelijk plaats in moeilijk bereikbare gebieden met een hoge vuurbelasting. De focus bij de incidentbestrijding ligt de kans op uitbreiding en het bestrijden van een dergelijke natuurbrand en het beschermen van het natuurgebied. Daarnaast is de eigen veiligheid van de hulpverleners meer dan normaal een aandachtspunt vanwege de mogelijk hoge voortplantingssnelheid van de brand. Aangezien er geen bewoning of festiviteiten in een dergelijk gebied plaatsvinden zal de redding van personen niet aan de orde zijn. Dit risico wordt uitgewerkt in een maatgevend scenario (A).

5.2.2 Risico bedreiging van bewoners of recreanten in een natuurgebied

Gebied B

Kenmerken:

- Aanwezigheid van camping of restaurant met bijbehorende festiviteiten.
- Recreatief gebruik voor wandelen en fietsen, kamperen, zwemmen.
- Openstelling: (tussen zonsopgang en zonsondergang? In zomer en winter)
- Toegankelijkheid in en door het gebied: redelijk
- Infrastructuur: mogelijk autosnelweg of spoor naast of door natuurgebied
- Bluswatervoorziening: gering of op grote afstand (>1 km)
- Natuur: naald en loofbos, heide
- Vuurbelasting: groot

De aanwezigheid van grote aantallen recreërende personen brengt een extra dimensie in de natuurbrandbestrijding met zich mee. Campings, restaurants e.d. zijn zelf verantwoordelijk voor de ontruiming van het terrein of gebouw, maar daarmee zijn mensen nog niet het natuurgebied uit en daarmee nog niet buiten de gevarezone. Denk hierbij ook aan de aanwezigheid van georganiseerde groepen na zonsondergang⁷. De prioriteit bij de incidentbestrijding ligt bij de redding en in veiligheid brengen van aanwezige personen. Dit is zal in samenwerking met politie, gemeente, brandweer en de betreffende beheerder of eigenaar plaats vinden. De brandbestrijding is hieraan ondergeschikt. Dit risico wordt uitgewerkt in een maatgevend scenario (B).

5.2.3 Risico bedreiging van verminderd zelfredzame personen in een natuurgebied

Gebied C

Kenmerken:

- Aanwezigheid van instelling met verminderd-zelfredzame personen (als psychiatrische inrichting, verzorgingstehuis)
- Recreatief gebruik voor wandelen en fietsen, kamperen, zwemmen.
- Openstelling: (tussen zonsopgang en zonsondergang? In zomer en winter)
- Toegankelijkheid in en door het gebied: redelijk
- Infrastructuur: autosnelweg of spoor naast of door natuurgebied
- Bluswatervoorziening: gering of op grote afstand (>1 km)

---

⁷ De aanwezigheid van groepen mensen, bijvoorbeeld een schoolklas, na zonsondergang is van te voren aangevraagd bij betreffende natuurbeheerder. De natuurbeheerder is in dat geval op de hoogte van het tijdstip, precieze locatie en aantal personen.

- Natuur: naald en loofbos, heide
- Vuurbelasting: groot

Bij de aanwezigheid van instellingen met niet-zelfredzame personen vergt de ontruiming, het verder in veiligheid brengen en de opvang van deze personen meer begeleiding, aandacht en tijd dan bij zelfredzame personen. De zorginstelling e.d. is zelf verantwoordelijk voor de ontruiming van het terrein of gebouw, maar daarmee zijn mensen nog niet het natuurgebied uit en daarmee nog niet buiten de gevarezone. In de operationele voorbereiding is hierin veel winst te behalen. Daarnaast is het zaak snel inzicht te hebben tijdens een incident of grote aantallen niet-zelf redzame personen worden bedreigd. De prioriteit bij de incidentbestrijding ligt bij de redding en in veiligheid brengen van aanwezige personen. Dit is zal in samenwerking met politie, gemeente, brandweer en de betreffende instelling plaats vinden. De brandbestrijding is hieraan ondergeschikt. Dit risico wordt uitgewerkt in een maatgevend scenario (C).

5.3 Maatgevende scenario's

5.3.1 Scenario A Brand in van een natuurgebied met hoge ecologische of recreatiewaarde

Scenario A wordt door de brandweercentralist of Caco afgekondigd bij een brand in de natuur dat is aangemerkt als natuurgebied, met een hoge vuurbelasting (veel naaldhout) en waarbij de brandhaard zeer waarschijnlijk moeilijk bereikbaar is (kwadrantenmodel: defensief + niet toegankelijk).

Kenmerken scenario A:

- Er is sprake van een vuurbelastingontwikkeling met een dreiging van het verloren gaan van een groot deel van een natuurgebied;
- Een inzet is te risicovol voor personeel en materieel;
- Brandbestrijding wordt bemoeilijkt door een slechte toegankelijkheid en slechte waterwinning;
- Er is sprake van een langdurige inzet;
- Er is ter plaatse een éénhoofdige leiding vereist voor de multidisciplinaire coördinatie (GRIP 1).

5.3.2 Scenario B Bedreiging van bewoners of recreanten in een natuurgebied

Scenario B wordt door de brandweercentralist of Caco afgekondigd bij een brand in een natuurgebied met een dreiging voor concentraties van grote aantallen recreërende personen, bijvoorbeeld in de vorm van een camping.

Kenmerken scenario B:

- Er is sprake van een natuurbrand met een dreiging van groepen personen;
- Er is sprake van het ontruimen van terreinen of gebouwen;
- De focus van de incidentbestrijding ligt op het in veiligheid brengen van personen;
- Er is ter plaatse een éénhoofdige leiding vereist voor de multidisciplinaire coördinatie (GRIP 1).
- De impact op de omgeving is dermate groot dat één of meerdere processen binnen het ROT dienen te worden opgestart, waarbij multidisciplinaire coördinatie vereist is. Bijvoorbeeld de processen communicatie en opvang & verzorging (GRIP 2).

5.3.3 Scenario C Bedreiging van verminderd zelfredzame personen in een natuurgebied

Scenario C wordt de brandweercentralist of Caco afgekondigd bij een brand in een natuurgebied met een dreiging voor concentraties van grote aantallen verminderd zelfredzame personen, bijvoorbeeld in de vorm van een zorginstelling.

Kenmerken scenario C:

- Er is sprake van een natuurbrand met een dreiging van groepen verminderd zelfredzame personen;
- Er is sprake van het ontruimen van een zorginstelling, psychiatrische inrichting of vergelijkbaar;
- De focus van de incidentbestrijding ligt op het in veiligheid brengen van verminderd zelfredzame personen;
- Er is ter plaatse een éénhoofdige leiding vereist voor de multidisciplinaire coördinatie (GRIP 1).
- De impact op de omgeving is dermate groot dat één of meerdere processen binnen het ROT dienen te worden opgestart, waarbij multidisciplinaire coördinatie vereist is. Bijvoorbeeld de processen communicatie en opvang & verzorging (GRIP 2).

6 Incidentbestrijding

Dit hoofdstuk geeft specifieke aandachtspunten bij de incidentbestrijding van de aangegeven scenario's, zonder hierin uitputtend te zijn.

6.1 Veiligheidsmaatregelen

Voor de beschreven scenario's geldt voor de brandweer in principe een defensieve inzet tactiek, omdat de prioriteit bij het in veiligheid brengen van (verminderd zelf redzame) personen ligt of omdat het brandverloop teveel gevaar voor de hulpverleners met zich meebrengt, gezien de hoge vuurbelasting in combinatie met slechte toegankelijkheid van de brand haard(en).

Een gedegen verkenning van de brandweer om een inschatting te maken over het veilig kunnen optreden heet dan ook prioriteit en dient gedegen te worden ingevuld.

Overige hulpverleners dienen zeer terughoudend te zijn met het betreden van de betreffende natuurgebieden tijdens het afkondigen van scenario A en dienen dit eerst te overleggen met de hoogst leidinggevende brandweerfunctionaris ter plaatse.

6.2 Inzettactiek brandweer

Het deeldraaiboek natuurbrandbestrijding brandweer (bijlage IV) geeft inzicht in het optreden van de brandweer tijdens natuurbrandbestrijding. Dit deeldraaiboek is aangepast aan de meest actuele inzichten.

6.3 Slagkracht hulpverlening

De wijze van opschaling en taakbeschrijving van de reguliere diensten brandweer, GHOR, politie en gemeenten staan beschreven in het Regionaal Crisisplan.

De specifieke brandweers opschaling staat vermeld in het deeldraaiboek natuurbrandbestrijding brandweer.

De slagkracht van defensie staat vermeld in de Defensie Natuurbrand Ondersteuningsmodule (DNOM), beschikbaar via het VCMS.

---

7 BOB-kaarten (Beeld, Oordeel, Besluitvorming)

Tijdens de multidisciplinaire crisisonderleggen wordt landelijk de BOB-systematiek (Beeld-, Oordeel-, Besluitvorming) gehanteerd. Dit is een gestructureerd proces om in crisissituaties tot adequate besluitvorming en gerichte acties te komen.⁸

Aangezien dat incidenten zoals beschreven in een rampbestrijdingsplan in een bepaalde context plaats vinden, kan er vooraf al het een ander aan beeldvorming, te verwachten knelpunten met mogelijke oplossingen en voor te nemen besluiten worden bedacht. Deze zaken kunnen per sleutelfunctionaris worden weergegeven in een zogenoemde BOB-kaart.

7.1 Doelstelling BOB-kaart

Een BOB-kaart is een middel ter ondersteuning tijdens en voorbereiding van de multidisciplinaire crisisonderleggen, van het CoPI en het ROT. Dat wil zeggen dat de BOB-kaart:

- Beeldvorming ondersteunt met relevante specifieke informatie of daar naar verwijst.
- Oordeelsvorming ondersteunt door vooraf bedachte knelpunten, prioriteiten en dilemma's via de BOB-kaart snel en overzichtelijk onder de aandacht laat komen.
- Besluitvorming en te ondernemen acties ondersteunt door een voorstel te doen in de te nemen besluiten en uit te zetten acties.

Een BOB-kaart geeft houvast, versnelt de besluitvorming en brengt focus aan tijdens het crisisonderleg en daarmee de incidentbestrijding.

De BOB-kaart is per definitie scenario-specifiek uitgewerkt en tijdens een incident beschikbaar via LCMS en op papier, in de betreffende commandoruimten (CoPI en ROT).

---

⁸ BOB tijdens een crisisonderleg:

Beeld: Feitelijke waarnemingen (Hebben we hetzelfde gezien?)

Oordeel: Overwegingen, prioriteiten, scenario's, knelpunten (Vinden we hetzelfde belangrijk en zien we dezelfde oplossingen?)

Besluit: Verwachtingenmanagement en acties (Wat verwachten we van elkaar, wat spreken we af?)

---

8 Bijlagen

Bijlage I	:	Implementatie
Bijlage II	:	Kaart natuurgebieden VRBN
Bijlage III	:	Begrippenlijst
Bijlage IV	:	Verzendlijst

Bijlage I Implementatie

Het rampbestrijdingsplan dient ter ondersteuning bij een incident en dient daartoe bij de sleutelfunctionarissen bekend te zijn. Draagvlak organiseren en een goede implementatie binnen de diensten zijn daarom van cruciaal belang. Deze paragraaf geeft inzicht in welke extra inspanning moet worden geleverd voor een succesvolle implementatie. Tenzij anders aangegeven is de implementatie van het rampbestrijdingsplan binnen een jaar na vaststelling afgerond. De voortgang van implementatie wordt gemonitord door het Veiligheidsbureau en gerapporteerd aan de Veiligheidsdirectie.

1. Informeren over het geactualiseerde coordinatieplan

Elke dienst zorgt voor het op de hoogte brengen van de sleutelfunctionarissen van het geactualiseerde coordinatieplan en de inbedding hiervan in de organisatie, voordat het plan in werking treedt. Hierbij komen met name de verschillen ten opzichte van het vorige plan aan de orde, zoals de wijziging in scenario's. Voor de functionarissen waar dit relevant voor is wordt geïnvesteerd in scenarioherkenning, de interpretatie van de scenario's en de bijbehorende acties. Daarnaast wordt er een themabijeenkomst georganiseerd voor natuurbeheerders met de operationele functionarissen per natuurgebied(en) om verder beeld te krijgen over het betreffende natuurgebied⁹, elkaars rollen en taken en de bestrijding van de beschreven scenario's.

2. Actualiseren handboeken

Het coordinatieplan is niet dekkend voor alle denkbare incidenten. Wel staan er algemeenheden in uitgewerkt, die voor andere incidenten dan bij de beschreven scenario's van toepassing zijn. Elke dienst actualiseert haar eigen handboeken op vernieuwde inzichten.

3. Draaiboek evacuatie/ontruimen natuurgebieden

Scenario B en C geven aanleiding om te bezien of het ontruimen van de in de natuurgebieden aanwezige een campings, instellingen en andere bebouwing aansluit op het in veiligheid brengen van de betreffende personen uit het natuurgebied. Hier dienen bestaande procedures en draaiboeken op te worden aangepast. De politie, het expertteam Publieke Zorg en het Veiligheidsbureau VR BN organiseren voeren hierover overleg.

4. Verbeteren Kaartmateriaal

De bereikbaarheidskaarten voor de natuurgebieden met de daarop aangegeven berijdbare wegen, toegangen, bluswatervoorzieningen e.d. dienen te worden geactualiseerd en aangevuld.

5. Actualiseren operationele informatie

Het is zaak tijdig de juiste informatie beschikbaar te hebben, die relevant is voor de incidentbestrijding. De voor het coordinatieplan specifieke informatie, waaronder kaartmateriaal, wordt aangeleverd door de broneigenaren en door het Veiligheidsbureau voor inwerkingtreding van het plan opgenomen in LCMS (Landelijk Crisis Management Systeem)

6. Alarmering en beschikbaarheid natuurbeheerders

De Veiligheidsregio stelt pagers beschikbaar, zodat natuurbeheerders gealarmeerd kunnen worden. De natuurbeheerder draagt er zorg voor dat de daarbij horende afspraken worden nageleefd.

7. Toegankelijkheid natuurgebieden

Voor de Maashorst heeft Staatsbosbeheer een sleutelplan opgesteld, waar de hulpverleningsdiensten gebruik van kunnen maken. In geval van nood kan ook het slot op de toegangspoort worden geforceerd.

---

⁹ Hierbij wordt de ook RIN van het betreffende gebied als informatiebron gebruikt.

8. Herzien verkenningstaak brandweer

De verkenningstaak van de brandweer om onder andere een inschatting te maken over het veilig kunnen optreden wordt tegen het licht gehouden in relatie tot de vastgestelde scenario's. Het verbeteren van de plaatsbepaling van voertuigen, bijvoorbeeld m.b.v. GPS, wordt hierin meegenomen. De betreffende procedures worden hier indien nodig op aangepast.

9. Verbeteren plaatsbepaling

Er wordt gezien of de actuele locatie van brandweervoertuigen zichtbaar kunnen worden gemaakt, zodat ten alle tijden helder is waar een voertuig zich bevindt in de hectiek van de brandbestrijding.

10. Bijscholen sleutelfunctionarissen

Sleutelfunctionarissen van de hulpverleningsdiensten en andere betrokken partijen dienen te worden bijgeschoold en beoefend op (onderdelen) van het coördinatieplan.

De benodigde multidisciplinaire oefeninspanning bedraagt:

1. Een inzet oefening van scenario A met de natuurbeheerders en kaartmateriaal;
2. Een inzet oefening van scenario B met de focus op de aansluiting van het veiligstellen van personen in een natuurgebied met het ontruimen van een terrein of gebouw;
3. Een inzet oefening van scenario C met de focus op de aansluiting van het veiligstellen en opvangen van verminderd zelfredzame personen in een natuurgebied met het ontruimen van een instelling;
4. Een CoPI-oefening, waarbij de drie scenario's aan bod komen.
5. Een ROT-oefening, waarbij de drie scenario's aan bod komen.

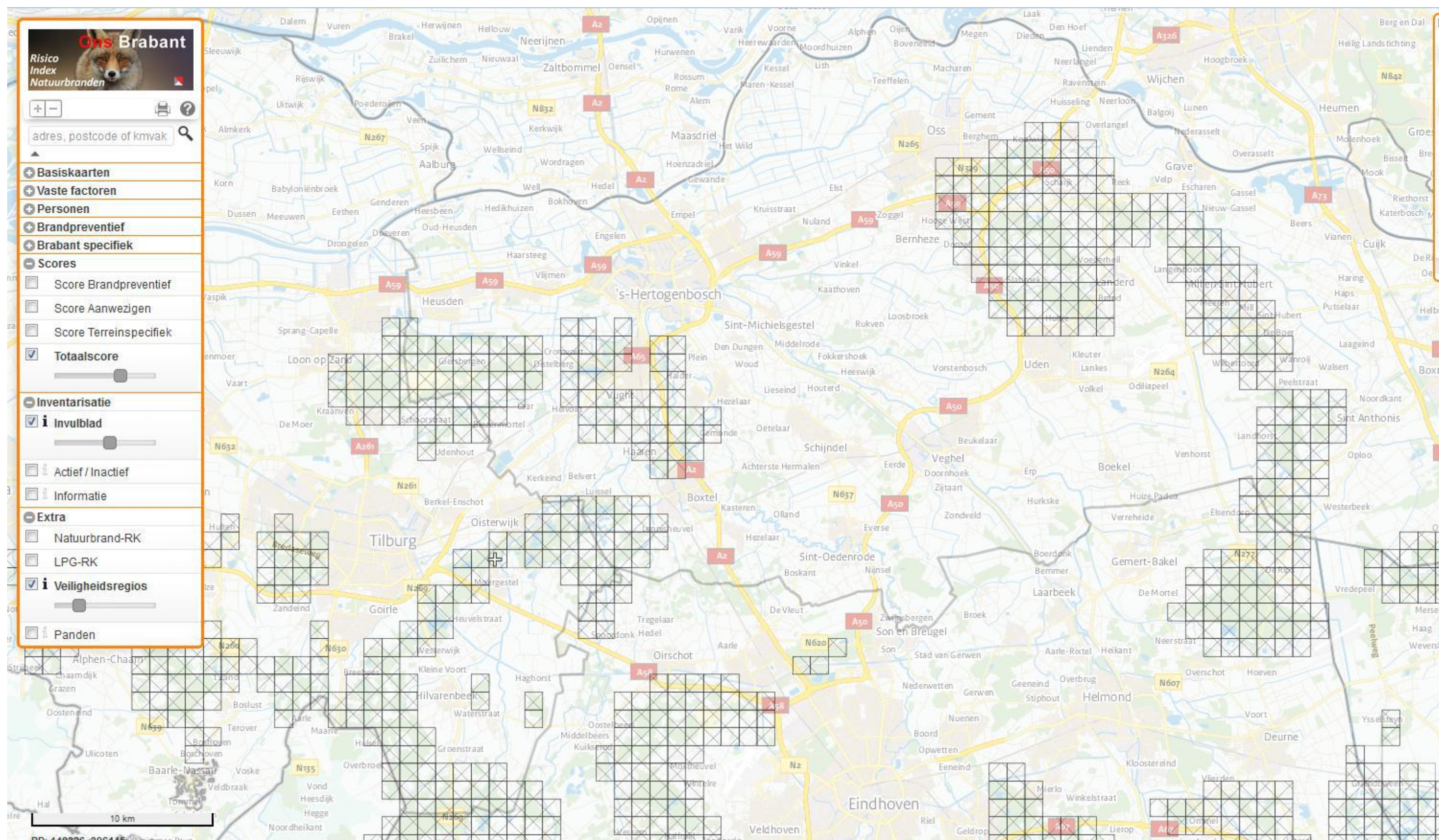
De monodisciplinaire oefenprogramma's van de sleutelfunctionarissen van de hulpdiensten dienen hierop aan te sluiten en te worden geborgd in een oefenjaarplan.

11. Opstellen BOB-kaarten

Een BOB-kaart ondersteunt sleutelfunctionarissen in de incidentbestrijding bij (de voorbereiding van) een crisissamenleg in het tijdig nemen van de juiste besluiten en uitzetten van acties.

Er wordt gezien of het opstellen van een dergelijke kaart zinvol is. In principe wordt voor elke functionaris in het CoPI en ROT per scenario een BOB-kaart ontwikkeld, tenzij blijkt dat dit onvoldoende toegevoegde waarde heeft voor een specifieke functionaris. Bij te weinig onderscheidend vermogen van BOB-kaarten tussen scenario's kunnen deze worden bijeengevoegd tot één kaart.

Bijlage II Kaart natuurgebieden VRBN

Bijlage III Begrippenlijst

AB

Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio: stelt rampbestrijdingsplan vast.

BOB

Beeld-, Oordeel- en Besluitvorming.

CCB

Crisis- en conflictbeheersing

CoPI

Commando Plaats Incident.

Crisis

Een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast. (Bron: Wet veiligheidsregio's)

Crisisbeheersing

Het geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een veiligheidsregio in een crisis treft ter handhaving van de openbare orde. Indien van toepassing in samenhang met de maatregelen en voorzieningen die ter zake van een crisis worden getroffen op basis van een bij/krachtens enige andere wet toegekende bevoegdheid. (Bron: Wet veiligheidsregio's)

GHOR

Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening en met de advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening (bron: Wet veiligheidsregio's).

GMC

Gemeenschappelijke Meld Centrum.

GRIP

Gecoördineerde Regionale Rampbestrijdings Procedure

LCMS

Landelijk Crisis Management Systeem.

Maatscenario

Een maatgevend scenario omschrijft een kader waarbinnen de betrokken disciplines zich kunnen voorbereiden op een ramp of zwaar ongeval (kleine kans, groot effect). Het type en de grootte van het incident hebben voldoende realiteitswaarde om zich op voor te bereiden.

Monodisciplinaire oefening

Oefening waaraan één discipline of organisatie meedoet. Bijvoorbeeld een oefening waaraan alleen brandweerm medewerkers deelnemen.

Multidisciplinaire oefening

Oefening waaraan twee of meer disciplines of organisaties deelnemen.

OIV

Officier Informatievoorziening.

OVD

Officier van Dienst.

RCP

Regionaal Crisisplan.

RIN

Risico Index Natuurbranden

ROT

Regionaal Operationeel team.

Scenario

Een mogelijk verloop van een incident, of - meer precies - een verwacht karakteristiek verloop van een incidenttype vanaf de basisoorzaken tot en met de einduitkomst. Een scenariobeschrijving geeft een gestructureerde beschrijving van de gebeurtenissen die consequenties hebben voor de regionale veiligheid, de oorzaak daarvan, de context en de gevolgen.¹⁰

SGBO

Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden' (SGBO). Dit is een bevelstructuur speciaal voor een (terroristische) crisis, (dreigende) rampen en calamiteiten. De SGBO werkt onder het lokaal bevoegd gezag van de burgemeester of de (hoofd)officier van justitie en leidt de inzet van de politie. De SGBO fungeert als een belangrijke informatiebron voor het overleg van de burgemeester, de korpschef van de politie en de (hoofd)officier van justitie (de driehoek).

VR

Veiligheidsregio

VCMS

Verbeterd Civiel Militaire Samenwerking

---

¹⁰ Definitie ontleend aan de Handreiking Regionaal Risicoprofiel (NVBR, Raad van Hoofdcommissarissen, GHOR Nederland, Overleg van coördinerend Gemeentesecretarissen, 2010).

Bijlage IV   Verzendlijst

1. Voorzitter Veiligheidsdirectie Brabant-Noord
2. Hoofd Crisisbeheersing & Rampenbestrijding VR BN
3. Hoofd bureau Crisis en Conflictbeheersing (CCB) politie
4. Hoofd Incidentbestrijding Brandweer Brabant-Noord
5. Hoofd bureau GHOR
6. Ambtenaren openbare Orde en Veiligheid
7. Hoofd Gemeenschappelijk Meldcentrum 's-Hertogenbosch
8. Natuurbeheerders
9. Recron